

Поредица Български възрожденци

РАДИ ИВАНОВ

(1848 - 1899)

Ради Иванов е роден на 21 ноември 1848 г. в град Русе. Завършва Русенското класно училище. Постъпва на работа в търговска кантора в Румъния, където изучава румънски, френски, английски, частично гръцки и руски език. Завърнал се в Русе, започва да работи като чиновник-телеграфист на гара Русе. През 1871 г., заедно с Никола Обретенов и Ангел Кънчев, основават Русенския таен революционен комитет, който ползва за седалище основаното през 1866 г. от Драган Цанков читалище „Зора“. Ради Иванов изключително добре прилага революционната тактика и е майстор на комитетската тайна, като умее да скрива много добре и себе си, и другарите си. Предпазлив и рискуващ, само където се налага, той успява да намери широк простор за съзаклятническото дело.

През месец март на 1872 г. Ради Иванов е заловен заради революционна дейност от османските власти. Бързо след това обаче е освободен заради липса на доказателства за конспиративната му дейност и емигрира в Румъния, а през 1873 г. се завръща в България и става учител в Плевен, за да буди националното самосъзнание у сънародниците си.

През 1874 г. Ради Иванов постъпва на работа в „Източните железници“ на барон Хирш. Заради богатата си култура, образованост и начетеност е назначен първоначално за началник на гара Харманли, а след това на гарите Фере и Софлу. Това му позволява да се включи дейно в подготовката на Старозагорското въстание през 1875 г., а след това и на Априлското въстание през 1876 г. Той укрива на гарите от османската полиция апостолите Захари Стоянов, Панайот Волов, Стефан Стамболов и др.

След потушаването на бунта през май 1876 г. му е издадена задочно смъртна присъда от турските власти. Предупреден от брат си, успява да избяга в Одрин, а след това в Цариград, откъдето един френски капитан му помага да се озове в Марсилия (Франция).

Когато избухва Сръбско-турската война през есента на 1876 г., видният революционер се включва като доброволец в нея. А след началото на Руско-турската война служи като преводач на руските войски.

В свободното Княжество България Ради Иванов отново се връща на работа като железопътен служител. Постепенно се издига в йерархията и достига до поста директор на движението по железниците. Впоследствие той се премества да работи в системата на пощите и телеграфите. От 1884 г. е назначен за главен директор на българските пощи и телеграфи. Негова е и идеята за създаване на Пощенска спестовна каса.

През 1885 г. като главен директор на пощите и телеграфите у нас взима участие в Международния конгрес на пощите и телеграфите, провел се в португалската столица Лисабон. Изказванията му на конгреса са на перфектен френски език, а много от

направените от него предложения са възприети от форума. Лятото на същата година той отново участва на Международна телеграфска конференция в Берлин.

През 1893 г. Ради Иванов напуска държавната служба и се включва като акционер в новооснованото „Българско търговско параходно дружество“ във Варна, където е избран за директор. Като ръководител на дружеството той е изпратен в Лондон, за да наблюдава строежа на първите български параходи „Борис“ и „България“. В края на 1898 г. напуска параходното дружество и се завръща в България.

Като ръководител на железниците, пощите и телеграфите и накрая на параходното дружество във Варна, Ради Иванов полага големи грижи за развитието на тези важни отрасли на родната ни икономика. По времето, когато е директор на параходното дружество, връзките му с княз Фердинанд са особено силни, тъй като често придружава монарха при посещенията му в турската столица Цариград.

Ради Иванов умира на 1 юни 1899 г., като е погребан по подобаващ начин за заслугите му за освобождението на България от османското робство и за големия му принос в първите следосвободенски години за развитието на българските железници, пощи и телеграфи и на мореплаването ни.